

Jaaroverzicht Wagnergenootschap Nederland 2016

door Jan de Kater, secretaris

De eerste bijeenkomst dit jaar, op 13 januari, vond plaats in Splendor. Sabine Lichtenstein, musicologe – gepromoveerd op een onderwerp betreffende de relatie muziek en literatuur, tientallen jaren docent musicologie aan de Universiteit van Amsterdam – hield een voordracht over Engelbert Humperdincks ontwikkeling als musicus en componist en over zijn rol bij de productie van de eerste *Parsifal* in Bayreuth. Dit alles naar aanleiding van de reeks voorstellingen van *Hänsel und Gretel* bij DNO. In twee afleveringen van ons tijdschrift *Wagner Kroniek*, 56.1 en 56.2, heeft Sabine Lichtenstein een bewerking van haar lezing gepubliceerd. Tijdens deze januaribijeenkomst werd ook het boek gepresenteerd van ons lid Ferd Willigers, getiteld *De enceneringen van Wieland Wagner*.

De volgende bijeenkomst, 1 maart, vond eveneens plaats in Splendor. De veelzijdige Menno Dekker – doctor in de scheikunde, docent muziektheorie aan verschillende conservatoria en ook componist van pianomuziek voor ballettrainingen – behandelde op zijn bevlogen manier de opera *Der fliegende Holländer*. Dit in verband met ons bezoek op 13 maart aan deze opera in het Aalto theater in Essen. Vooraf aan de voorstelling aldaar bezochten we nog de Villa Hügel, gebouwd voor de familie Krupp. In *Wagner Kroniek* 56.2 staan de verslagen van de lezing, door Pieter van den Hout, en de busreis en voorstelling, van de hand van Peter Franken, te lezen.

Op Goede Vrijdag, 25 maart, werd in het Belgisch cultureel centrum de Brakke Grond, de traditie volgend, een dvd van een Parsifalproductie vertoond. Dit keer die van de Royal Opera House Covent Garden uit 2014 in de regie van Stephen Langridge met Antonio Pappano als dirigent. Vooraf hield Kasper van Kooten een korte inleiding.

Anthony Hermus

De algemene ledenvergadering werd op 2 mei gehouden in het Goethe Instituut. Na de pauze hield voorzitter Leo Cornelissen een geanimeerd gesprek met Anthony Hermus, die dit jaar zijn functie van Generalmusikdirektor van het Anhaltisches Theater Dessau heeft neergelegd. Het gesprek ging over de Wagnerbelevingen van Hermus en zijn Bauhaus-Ring. Zie *Wagner Kroniek* 56.3 voor de verslagen.

Halverwege mei is ook de Facebookpagina van het Wagnergenootschap Nederland op internet verschenen, met nieuwtjes uit zowel de vereniging als ook van overal ter wereld wat betreft Wagner, Wagnerproducties en Wagnerzangers. De Facebookpagina is ook een aanvulling op de officiële website van het Wagnergenootschap.

Eind mei vond het jaarlijkse studieweekend te Mennorode in Elspeet op de Veluwe plaats. Zaterdag de 28ste hield de Vlaamse historicus en musicoloog David Vergauwen een voordracht over de sociaal-politieke ontwikkelingen ten tijde van de lange periode waarin Wagner aan *Tannhäuser* werkte en hoe die ontwikkelingen in de opera terug te vinden zijn. De zaterdagmiddag werd afgesloten met een lezing van bestuurslid

Johan Maarsingh over de talloze versies, dus niet slechts de drie bekende, de Dresdense, Parijse en Weense, van *Tannhäuser*. Zaterdagavond was er een verzoekplatenprogramma. Zondagochtend, de 29ste, besprak Menno Dekker de zinnelijke en hemelse thema's in de muziek van *Tannhäuser*. Zondagmiddag presenteerde Leo Cornelissen de deelnemers ter vergelijking fragmenten uit negen verschillende *Tannhäuser*sceneringen. De bijeenkomst werd afgesloten met de vertoning van een deel van de tweede akte uit de encenering van de Bayreuther Festspiele uit 2014. Pieter van den Hout heeft uitgebreid verslag gedaan van het weekend in *Wagner Kroniek* 56.3.

Ons jaarlijkse stipendiatenconcert vond plaats op 6 juni in Splendor. Het was een feestelijke gebeurtenis want het genootschap vierde zijn 55-jarig bestaan. De Bayreuthstipendiaten voor dit jaar, Jannelieke Schmidt, Florieke Beelen en Kent Moussault presenteerden zich. Schmidt en Beelen zongen duetten uit *Der Rosenkavalier* en *La clemenza di Tito*, en afzonderlijk liederen van Brahms en Liszt. Kent Moussault vertelde over de totstandkoming van zijn compositie *Il cigno di Palermo*, een stuk waarin het Porazzi thema van Wagner het uitgangspunt is. Daarna werd het werk door Camiel

Boomsma gespeeld. De avond werd afgesloten met een gesprek van Leo Cornelissen met de Nederlandse sterren Eva-Maria Westbroek en Frank van Aken. Zie ook Wagner Kroniek 56.4. Mededelingen 29, onze e-mailnieuwsbrief van 4 juli, was geheel gewijd aan de Bayreuther Festspiele. Uitputtend werd daarin gerapporteerd over het Festspiel-programma, de openbare inleidingen en toelichtingen, concerten en recitals, theatervoorstellingen, musea, tentoonstellingen en activiteiten in de stad. Ook de radio-uitzendingen werden vermeld. Ons lid Kasper van Kooten is op 13 september gepromoveerd aan de Universiteit van Amsterdam op het proefschrift 'Was Deutsch und echt... Articulating a German Operatic Identity. 1798-1876'. De promotor was Joep Leerssen en de copromotor K.K. Lajosi-Moore.

De eerste activiteit na de zomer was de voordracht van Dr. Eveline Nikkels, voorzitter van de Gustav Mahler Stichting Nederland, over de relatie tussen Anton Bruckner en Richard Wagner. Het verslag van Pieter van den Hout over deze boeiende lezing is te

Eveline Nikkels

Jacco Verburgt

vinden in Wagner Kroniek 56.5.

De cultuurfilosoof Dr. Jacco Verburgt sprak op 31 oktober in het Goethe Instituut. Het thema van de lezing was de vraag in hoeverre Wagners these nog actueel is dat het aan de kunst voorbehouden is om de kern van de religie te redden. Een bewerking van zijn belangwekkende lezing heeft Verburgt gepubliceerd in Wagner Kroniek 56.5 onder de titel 'De bekoring van de vrijzinnigheid'. De complete tekst van de lezing wordt begin januari 2017 op onze website gepubliceerd.

Donderdag 17 november vond in Splendor een gecombineerde muziekavond plaats. Ter gelegenheid van de 130ste sterfdag van Frans Liszt gaf Ramon van Engelenhoven, die op verschillende internationale concoursen belangrijke prijzen in de wacht heeft gesleept, een Lisztrecital. Na de pauze interviewde Kasper van Kooten de bas Günther Groissböck die in de Parsifalproductie van DNO in december de rol van Gurnemanz vertolkte. Zie voor een verslag van deze avond Wagner Kroniek 57.1.

Onze laatste activiteit dit jaar was de busreis naar *Lohengrin* in het Aalto Theater Essen op 11 december. De tweede busreis dus naar Essen dit jaar, door velen ervaren als 'een feestje'. Een recensie van deze productie wordt gepubliceerd in Wagner Kroniek 57.1.

Tijdens de reeks voorstellingen van *Parsifal* in december bij DNO hebben verschillende leden van het Genootschap de zogenaamde informatietafel bemand. Veel belangstelling was er voor het aangekondigde symposium op 28 januari over Wieland Wagner. Ook hebben zich verschillende operabezoekers als lid aangemeld en zijn er geanimeerde gesprekken met vele belangstellenden gevoerd. Een aantal leden van Wagnerverenigingen uit het buitenland kwam langs voor een praatje.

In het najaar is deel 6 van de serie vertalingen van het prozawerk van Richard Wagner door Dr. Philip Westbroek bij de uitgeverij IJzer in Utrecht verschenen. Dit deel bevat vertalingen van 'Über Schauspieler und Sänger', 'Über das Dichten und Komponieren' en 'Über die Anwendung der Musik auf das Drama'. Het Wagnergenootschap Nederland ondersteunt deze reeks uitgaven financieel omdat dat past bij de opdracht die het Genootschap zich gesteld heeft.

Günther Groissböck